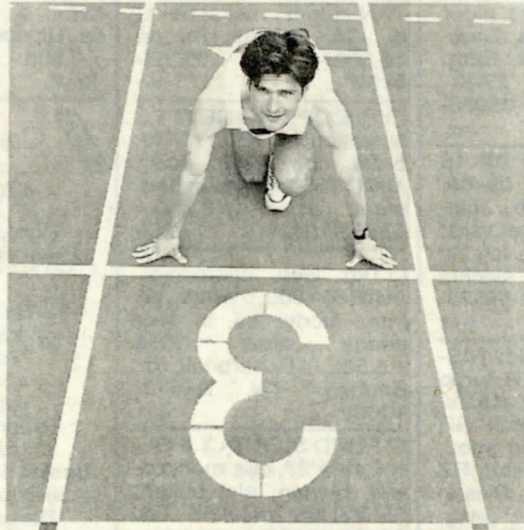

Groninger auteur Jos Tolboom debuteert met De loper

Het voltooiende laatste verhaal

De Groninger Jos Tolboom (geboren in 1966) is geen onbekende. Hij maakt deel uit van het dichterscollectief Triade, drie jonge heren die theaterpoëzie combineren met 'gymnastische oefeningen'. Van dit collectief verscheen eerder dit jaar bij de Groninger uitgeverij Passage de bundel 'Het omgelegde Eelderdiep'. En van Tolboom zélf verscheen deze maand (eveneens bij uitgeverij Passage) het eerste boek: 'De loper', een bundel waarin tien verhalen en een gedicht zijn opgenomen. De titel 'De loper' komt duidelijk niet uit de lucht vallen, aangezien de foto op de achterkant van de bundel laat zien hoe de schrijver in een sportieve outfit over de finish spurt.

▲ Jos Tolboom

Foto: Steven Sloof

omschrijvingen van een personage of een landschap. En dat is jammer, vooral omdat Tolboom met deze bundel duidelijk heeft gemaakt over een goede pen te beschikken.

Door **Jacob Moerman**

Het is ook al vrij snel duidelijk dat Tolboom een fantasierijke kant heeft. Dat komt misschien nog wel het meest geslaagd naar voren in het verhaal 'Het geheugen van water', waarin voor een deel vanuit een waterdruppel een hele geschiedenis uit de doeken wordt gedaan. Zo bevindt de druppel zich op een bepaald moment in een wolk boven Boemen, om op een volgend moment neer te slaan in de buurt van Weimar. De druppel heeft heel wat van de wereld gezien, van een rustig beekje in de Kaukasus, tot aan de 'machtige Atlantische Oceaan'. Maar ook: „Meerdere malen heb ik in de koffie gezeten die op belangrijke vergaderingen werd gedronken.” De waterdruppel kent derhalve niet alleen de wereld op zijn duimpje, maar ook de mens. Zijn conclusie: „Zo heb ik meerdere malen in levende lijve het binnenwerk van een voorzitter mogen bekijken en ik verzeker u dat hij in niets verschilde van al die andere mensen door wie ik heen ben gestroomd.”

Beste kant

Op zulke momenten laat Jos Tolboom zich van een van zijn beste kanten zien. En nog mooier is wanneer hij de combinatie tussen fantastische en autobiografische kanten gebruikt, zoals in het titelverhaal 'De loper', het beste stuk uit de bundel. Hierin wordt een kantoorklerk gelanceerd, Jacob van Wieringen, die plotseling door mensen wordt aangezien voor Jos Tolboom. En als klap op de vuurpijl heeft hij een schriftelijke reactie van een uitgeverij gekregen op de verhalen die hij blijkbaar heeft ingezonden, waarin hij de opdracht krijgt om nog één verhaal aan zijn bun-

del toe te voegen. Een verhaal dat alle andere verhalen in zich draagt. „Jij blijft natuurlijk de schrijver, maar naar ons idee zou er eigenlijk nog een verhaal in moeten dat de elementen van het boek voor eens en altijd met elkaar verbindt en zo de loper is voor de rest van de bundel,” aldus de uitgever. Jacob van Wieringen voltooit het boek, waarna hij tijdens een looptocht wordt ingehaald door de echte Jos Tolboom. En op dat moment verdwijnen alle personages van het toneel, en blijft alleen 'de loper' over.

Het taalgebruik is over het algemeen zeer verzorgd, zodat slechts hier en daar een vreemd woord ('roots') of een vreemde zin ('Vervolgens steek je het water over en loopt langs de rechteroever verder' en 'Ik voel mij tintelen door het ganze lichaam') naar voren komt. En ook is de snelle (en soms foutieve) afwisseling tussen de tegenwoordige en verleiden tijd niet altijd even geslaagd.

Blij

Maar wat geeft het. Laten we in Groningen blij zijn met deze Tolboom, die zich vorige week bovendien hardlopend door Amsterdam een weg baande, om recensie-exemplaren van zijn bundel af te geven bij de kunstredacties van verschillende kranten. Het is te hopen dat hij nog veel baantjes zal trekken en veel verhalen zal schrijven. Want als je bijvoorbeeld een aantal van zijn verhalen vergelijkt met de inhoud van de onlangs uitgegeven verzamelbundel 'Max 36' (waarin verhalen van 'de beste Nederlandse auteurs beneden 36 jaar van dit moment' zijn opgenomen), zijn de kwaliteiten van deze Tolboom zeer nadrukkelijk aanwezig.

Jos Tolboom: 'De loper'. Uitgeverij Passage, Groningen. Prijs: 28,50.

GD 21-11-92